

Tisková zpráva, Brno, 23. listopadu 2021

Covidový očkovací paradox: Vědci z MU zjistili, že vzdělaní lidé důvěřují očkování nejméně ze všech. Očkování proti covid-19 však podporují nejvíce

V prosinci 2020, kdy vrcholila pandemie covid-19, výrazně klesla v porovnání s rokem 2018 důvěra v očkování. Nižší důvěru k očkování mají spíše osoby s vyšším vzděláním a vyšším příjmem. Zcela opačné pravidlo ale platí u ochoty k očkování proti onemocnění covid-19: čím vyšší mají lidé vzdělání, tím vyšší je i jejich vůle nechat se proti covid-19 očkovat. Tato zjištění plynou z pilotní studie výzkumu nazvaného Současná česká rodina. Spolupracují na něm vědci Masarykovy univerzity a Univerzity Karlovy a je coby projekt č. TL03000338 realizován za finanční podpory Technologické agentury ČR v rámci Programu ETA.

Důvěřují Češi očkování? Většina ano. Očkování dětí považuje za důležité 80 % lidí a očkování obecně považuje většina lidí za bezpečné a efektivní.

Odborníci z Katedry sociologie FSS MU ale díky svému výzkumu zjistili, že v době pandemie covid-19 důvěra k očkování v porovnání s rokem 2018 výrazně klesla. „Zatímco v době před pandemií očkování důvěřovalo 85 % lidí, v prosinci 2020 to bylo jen 64 % lidí. Narostl zejména poměr lidí, kteří jsou k očkování váhaví, tedy nejsou ani vyloženě důvěřující ani nedůvěřující, a to z 12 % v roce 2018 na 30 % v roce 2020,“ přibližuje výsledky studie člen výzkumného týmu z MU Tomáš Zvoníček. Jedním z možných důvodů této změny je podle něj právě pandemie, která z dříve specifického tématu týkajícího se především rodičů malých dětí udělala téma dotýkající se úplně každého.

Nižší důvěra k očkování je pak charakteristická spíše pro osoby s vyšším vzděláním a vyšším příjmem. Čím vyšší mají lidé vzdělání, tím nižší je u nich důvěra k očkování. Až dvě pětiny (40 %) vysokoškolsky vzdělaných Čechů k očkování vyjadřují nejistotu či vyloženě nedůvěru, což je nejvíce ze všech vzdělanostních skupin.

Zcela opačné pravidlo však platí u ochoty k očkování proti onemocnění covid-19: čím vyšší mají lidé vzdělání, tím vyšší mají i ochotu se nechat očkovat. „V dubnu 2021 60 % vysokoškolsky vzdělaných osob prohlašovalo, že se nechají očkovat, zatímco stejný poměr (61 %) osob se základním vzděláním tehdy očkování odmítal či dosud nebyl rozhodnut,“ shrnul výsledek této studie Zvoníček.

Ochota se očkovat proti covid-19 tak podle vědců z MU souvisí překvapivě pouze slabě s postojem k očkování jako takovému. „Vzniká tak jakýsi covidový očkovací paradox. Vysokoškolsky vzdělané osoby jsou sice k očkování jako takovému nejvíce kritické, současně však projevují nejvyšší ochotu se nechat očkovat proti onemocnění covid-19,“ doplňuje vedoucí výzkumného týmu na MU Martin Kreidl.

Vysvětlení popsaného paradoxu u vysokoškolsky vzdělaných lze podle vědců hledat v širších souvislostech důvěry k očkování. Důvěra k očkování se obecně zvyšuje spolu s vyšší důvěrou ve vládu a instituce a tato důvěra je typická pro osoby s vyšším vzděláním. „Zdá se, že vzdělaným elitám umožňuje vyšší důvěra v instituce překonat jinak vnímaná rizika a obavy spojené s očkováním, a očkování proti covid-19 tak například z pragmatických důvodů podstoupit. Spolu s tím se však stávají „uzlovými body“ šíření nedůvěry k očkování do jiných vrstev společnosti, které již ovšem nemusí disponovat patřičnými zdroji k překlenutí nedůvěry, a aplikaci očkování tak odmítnou,“ dodal Kreidl s tím, že důsledkem postupné eroze důvěry k očkování pak je vzhledem ke snížené kolektivní imunitě i nedostatečná funkčnost očkování jako takového.

Odbor komunikace a vnějších vztahů, Oddělení komunikace Masarykovy univerzity

Rektorát, Žerotínovo nám. 9, 601 77 Brno, E: press@rect.muni.cz, www.muni.cz

Text této tiskové zprávy, k němuž vykonává autorská práva Masarykova univerzita, je dostupný pod licenčními podmínkami Creative Commons Uvádějte autora 3.0 Česko. Užití textu na základě zákona tím není nijak omezeno, zúženo či limitováno.

Na projektu Současná česká rodina, který je součástí mezinárodního výzkumného programu Generations and Gender Programme (GGP), pracují společně experti z Masarykovy univerzity a Univerzity Karlovy. Výsledkem výzkumu bude rozsáhlý soubor dat o tom, jak české rodiny žijí, jak se v posledních letech změnily, co si lidé o rodině myslí a co plánují, a to díky porovnání se stejnými projekty v minulosti. Údaje odborníci srovnají s informacemi o rodinách z dalších evropských i mimoevropských zemí.

Výzkum [Současná česká rodina](#) pokračuje. Výzkumníci mají ambice zahrnout do něj až šest tisíc dotazovaných. Každý respondent dostane za účast v projektu 500 korun.

Kontakt: [Prof. Martin Kreidl, Ph.D.](#); [Mgr. Bc. Tomáš Zvoniček](#)